

Euroeconomia KKI

„Cea mai diabolică crimă socială este să se imobilizeze un om puternic și bun, aşa fel încât să fie pus în nestare de a fi de folos”

Ioan Adam

PUNCTUL
PE EUROPA



Emil DAVID

Criza, ca un Titanic în derivă: scapă cine poate!

Adâncirea și cronicizarea recesiunii globale are din ce în ce mai vizibil efecte paradoxale. În loc să caute în comun ieșirea din labirintul crizei mondiale, prin reformarea sistemului financiar global, țările din întreaga lume se hazardază în încercări și inițiative care alimentează sloganul disperării: scapă cine poate!

Incredibil, dar cei care au lansat semnalul isteriei protecționiste și al promovării nationalismului economic, în detrimentul politiciilor comunitare, au fost chiar conducătorii celor mai bogate națiuni ale lumii. Probabil pentru că, spre deosebire de alții, au ce apără: un standard de dinamism economic și de bunăstare socială, pe care le consideră bunuri definitiv câștigate și la care nu vor să renunțe cu niciun pret.

[continuare în pag. 3](#)



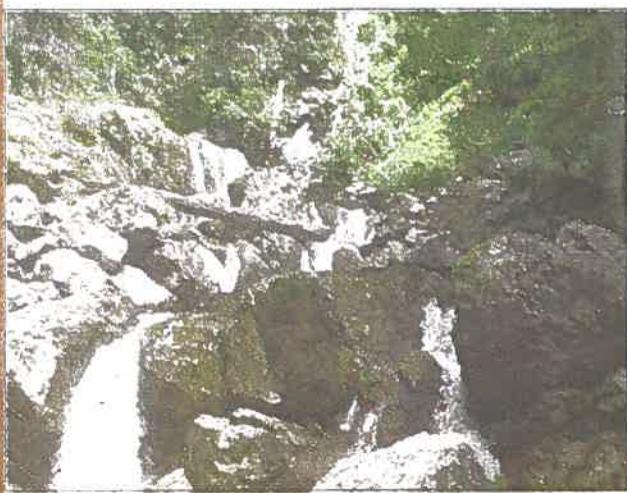
Legea tichetelor de vacanță



prof. univ. dr. Eugen IORDĂNESCU

În plină agitație mediatică, referitoare la pachetul guvernamental de intervenție anticriză, propunerea privind introducerea tichetelor a tînuit, timp de câteva zile, centrul de interes al „specialiștilor”. Propunerea legislativă vizează introducerea unor tichete de vacanță pentru angajați, folosibile exclusiv în România, în sistem similar celui referitor la tichetele de masă, care funcționează de ani buni. Aceste tichete ar viza, pe de o parte, impulsarea turismului local și, pe de altă parte crearea unei scheme suplimentare de motivare și stabilizare a angajatorilor, creînd o posibilitate suplimentară de bonificare a performanței.

[continuare în pagina 2](#)



SĂPTĂMÂNAL FINANCIAR - ECONOMIC nr. 203 anul 5 vineri, 20 februarie 2009 1 RON

Congresul mondial de istorie economică, Utrecht, Olanda, august, 2009

Colonialismul - între împilare și civilizație

Dan POPESCU

„Toate popoarele sunt setoase de viață proprie”

Mihai Eminescu

...Când amintim de colonialism, ne ducem imediat cu gândul la una dintre efigiile sale clasice: omul alb, cu cască colonială, cu cizme fine și, de cele mai multe ori, cu o cravașă în mână. Pe un fond, de regulă, de negri..... sau de asiatici, așezăți într-o lumină difuză, care conținează mai puțin. Ce pune în relief o astfel de efigie? „Povara omului alb”, în sprijn bogătie din partea lui, săracie lucie de partea celorlați. Un statut social dobândit, menținut cu cravașă sau ceea ce aceasta ar putea simboliza. Inteligență, pe partea albiilor, pe partea cealaltă populații docile, infantile, care se bucurau încă de mărgelele, de oglinoarele primilor, de „mângâierile” blajine ale stăpânilor. [continuare în pag. 4](#)



Centrele Europe Direct,
în direct



Ratingul de țară – argument pentru noi îndatorări?

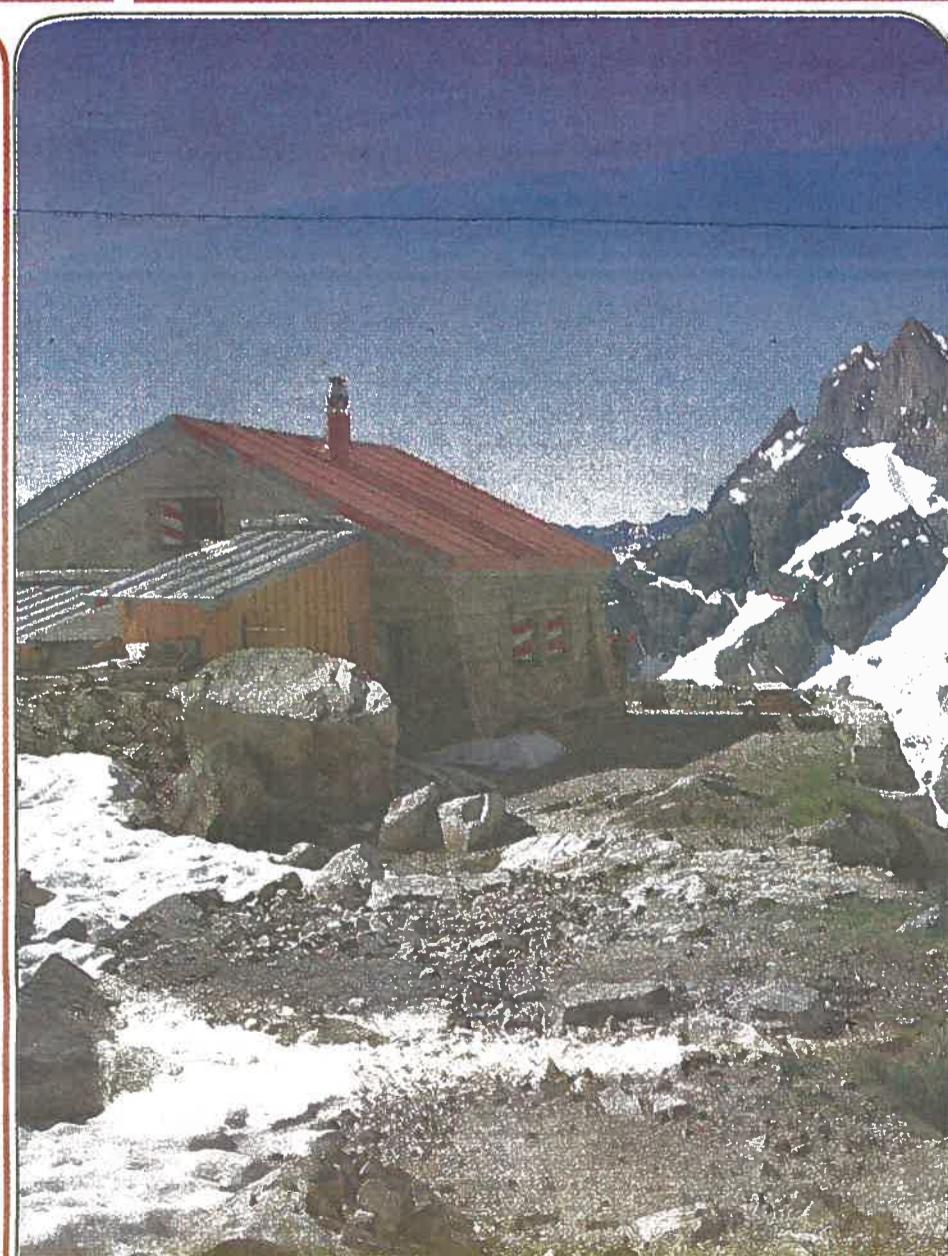
Emil DAVID

Traversând un timp economic și politic zbuciumat (III)

-100 de ani de la nașterea pictorului Dumitru Dumbrăveanu - prof. Cornelia BÂRZĂ

pag. 6

pag. 8



Bugetul recordurilor naționale



Dan SUCIU

Cifrele principale ale bugetului pe 2009 confirmă că avem un buget al recordurilor și nu unul de criză. E vorba de prea mult optimism sau de un realism moderat? Privim cifrele, consemnând recordurile și învătăriile suspiciunile.

Discuțiile în plenul parlamentului au fost aduse săptămâna trecută cu o consecvență de lăudat. Multă motivație, mult entuziasm pentru a trece legea fundamentală de funcționare a statului pentru 2009. Dar, de aici la discuții fundamentale e o distanță imensă. Pentru că din cele peste 2000 de amendamente prea puține au vizat chestiunile fundamentale, de structură, ale bugetului. Micile realocări pe care le-au propus atât pln-iștii cât și reprezentanții puterii au evitat mariile întrebări.

[continuare în pagina 7](#)



Legea tichetelor de vacanță

prof. univ. dr. Eugen IORDĂNESCU

urmare din pag. 1

Discuțiile „specialiștilor” au avut, din păcate, conținuturi demne mai degrabă de presa tabloidă, ahtiață după cancan. Astfel, una dintre „problemele” importante dezbatute a fost cea a apartenenței propunerii legislative. Fiind promovată acum în discuție de d-na Udrea, ministru al Turismului în funcție, măsura a fost considerată ca fiind de sorginte democrat-liberală. Reprezentanți ai fostului guvern au ținut însă să stabilească: o Ordonanță de Guvern a fost în discuție deja anul trecut, ca atare propunerea este liberală... Adevărul-adevărul este că ideea a fost constant promovată și susținută de către Sistemul Camerelor de Comerț, singura persoană care își poate pe bună dreptate aroga paternitatea ideii fiind d-l Herman Rosner, președintele Camerei de Comerț Covasna. Acăsta a pus pe picioare un grup de lobby și advocacy, încercând ani de zile să sensibilizeze guvernele, arătând că pentru România nu este de ajuns ca turismul să fie declarat prioritate și oportunitate națională, fiind nevoie de măsuri concrete. Din păcate, guvernele care s-au succedat nu au acordat prea mare atenție trecerii de la declarativ la acțiune, iar turismul din România a avut o evoluție sinuoasă, naturală, fără să fie înregistrate politici publice consistente. Piața internă a înregistrat, cum era de așteptat, un maxim în primul an post-decembrist, după care înregistrază o scădere accentuată, până în anul 2003, când trendul se inversează, dar fără creșteri semnificative. Creșterea ponderei turiștilor străini în total nu reprezintă un motiv temeinic de bucurie, pentru că se datorează în principal scăderii masive a pieței interne și nu creșterii cererii externe. Lipsa politicilor publice de dezvoltare a turismului este evidentă și la nivel fiscal, dar mai ales dacă comparăm situația pieței bulgărești de turism cu situația pieței locale. În timp ce vecinii noștri au privatizat zona litorală, preponderent către mari concerne inter-

Datele de mai jos ilustrează cu prisosință evoluția pieței naționale de turism, în anii de după 1990 (sursa datelor: INS, <http://www.insse.ro/>, secția Turism):

Anul	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Total (mii persoane)	12297	9603	8015	7566	7005	7070	6595	5727	5552	5109	4920	4875	4847	5057	5639	5805	6216
Turiști străini din total	11,6	13,5	14,8	11,2	12,2	10,8	11,6	14,5	14,6	15,6	17,6	18,8	20,6	21,9	24,1	24,6	22,2

Dacă comparăm procentual evoluția numărului de turiști străini înregistrati, folosind anul de referință 1990, situația este următoarea:

Anul	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Total turiști străini față de 1990 (%)	100,0	90,4	82,8	59,2	59,8	53,5	53,2	58,2	56,6	55,5	60,5	63,9	69,8	77,2	94,9	99,9	96,4

De asemenea, analiza procentuală a evoluției numărului total de turiști înregistrati arată aceeași situație nefavorabilă:

Anul	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Total turisti fata de 1990(%)	100,0	78,1	65,2	61,5	57,0	57,5	53,6	46,6	45,1	41,5	40,0	39,6	39,4	41,1	45,9	47,2	50,5

nationale din domeniul turismului, litoralul nostru a fost vândut mai ales, „cu bucată”, diversilor prieteni și apropiații ai guvernului care s-au succedat. În timp ce vecinii noștri au desfășurat și desfășoară campanii consistente de promovare internațională, noi participăm cu standuri minore și plăiente la bătălia pentru piață internațională. Bulgarii au o politică fiscală preferențială pentru pachetele all inclusiv, noi luăm în calcul TVA redus la cazare-mic dejun, adică la pachetele ieftine, cu puține servicii incluse și cu mică cautare internațională. Investiția publică în resursele umane din turism a fost inexistentă, ceea ce face ca astăzi în România să nu prea ai unde să pregătești personalul din hotelărie sau din industria restaurantelor. Reducerea la jumătate a numărului de turiști în 2006, față de 1990, lipsa de calitate, investițiile după ureche, prețurile de multe ori peste cele ale pieței europene de profil, au făcut ca străinii să nu se înghesue la vacanțe românești, iar românii să migreze spre Bulgaria,

Ungaria, Austria, Spania etc.

Mulți economisti consideră că turismul reprezintă o formă excepțională de export, pe principiu cash and carry: banii vin în țară pentru „exportul” de servicii, ceea ce exclude probleme precum transportul, asigurarea, plata la termen etc. Din acest punct de vedere, noi suntem „importatori” în valoarea netă: românii se duc în străinătate pentru vacanțe, din punct de vedere al bălantei de plăți noi „importând” aceste servicii de turism, care sunt plătite în afara țării. Valoarea comisioanelor reținute de agenții de turism este minoră, față de valoarea pachetelor plătite în străinătate pentru turiști, iar numărul de locuri de muncă în ceea ce ne-am dorit să putem numi industria turistică națională este mic. Ca atare, valoarea adăugată se produce în România și se cheltuiște în afara țării.

Datele locale arată aceeași situație de regres și stagnare. În județul Sibiu, de exemplu, cu toate că situația economică este bună, infrastructura a avut evoluții pozitive importante, iar relațiile

internationale – cel puțin cu piețe de influență germană – sunt foarte bune, turismul este departe de a prezenta o situație mai bună. La același moment, în industria locală de hoteluri și restaurante au fost înregistrate mai puțin de 3.000 de locuri de muncă, dintre care o parte sunt de natură sezonieră.

Datele de mai sus, publice, deci accesibile în egală măsură tuturor „expertilor” și „analiștilor”, ar fi trebuit să stea la baza analizelor de impact referitoare la proiectul de lege privind tichetele de vacanță, destinate exclusiv vacanțelor petrecute în România. Ori în locul unei astfel de discuții am avut parte de scenarii de tipul: „5.000.000 de angajați, pentru care angajatorul constituie un fond de 6 salarii minime brute în plată pentru tichete de vacanță = efort bugetar catastrofă”.

În primul rând, trebuie spus că scutirea de impozitul pe profit al sumei transferate de către angajator în fond de tichete de masă NU va crea un fond uriaș de bani, raportat la care bugetul pierde 16% impozitul de profit, pentru simplu motiv că o companie care plătește, la 100 de lei, 16 lei impozit pe profit, rămâne la dispoziție cu suma de 84 de lei. Or 100 de lei constituie în fond pentru tichetele de vacanță sunt integral cheltuiți de către angajator. Ca atare, este de așteptat ca angajatorii să răspândească performanța, acordând tichete de vacanță. Să presupunem, însă că toată lumea ar acorda aceste tichete și că, de fapt, ele ar masca creșteri salariale neimpozitate social la angajator. Masa bănească obținută ar intra obligatoriu în sistemul economic fiscalizat, tichetele urmând chiar să aducă la suprafață o parte din activitatea turistică desfășurată acum la negru sau la gri. Voucherul de vacanță este doar începutul traseului fiscal, pentru că pe lângă pachetul de servicii plătit cu acesta, fiecare turist cheltuie sume importante de bani, care atrag încasări de TVA, impozit pe profit, mențin și înmulțesc locurile de muncă, ceea ce atrage noi sume la buget. O simulare de cost/beneficiu e greu de făcut, însă putem vedea efectele unor sisteme alternative de stimulare în țări din Europa. Cam prin 1995, guvernul Spaniei a introdus un fel de vouchere de turism pentru pensionari, în extra-sezon. Cheltuială, în primul an, a fost mare și au existat voci critice, care au contestat oportunitatea unei astfel de politici publice. Însă, la analiza finală, spaniolii au constatat că la fiecare ban investit au obținut la nivel bugetar un

„profit”, modest – e drept – DAR PROFIT! Astfel, aceste vouchere au redus masiv somajul temporar din zonele turistice spaniole și au creat nu o cheltuială suplimentară la Bugetul public, ci o sursă alternativă. Astă, desigur, pe lângă „efectele psihologice” deloc de neglijat: sute de mii de angajați nu mai trec, anual, prin situația de somaj, sute de mii de pensionari sunt mulțumiți de modul în care munca lor din trecut este răsplătită.

O situație similară e ușor de obținut în România: pentru primul an numărul de vouchere poate fi contingențat, ceea ce ar permite menținerea sub control a costurilor de care ne temem și evaluarea beneficiilor pe care le așteptăm!

Mai mult, măsură ar fi destinată EXCLUSIV CREȘTERII PIEȚEI INTERNE, fără ca pentru aceasta să intrăm în contradicție cu normele europene referitoare la ajutoarele de stat și menținerea competitivității. Tichetele de vacanță, spre deosebire de actualele bilete de tratament pentru pensionari, sunt bonuri valorice care permit titularului să petreacă vacanța în orice unitate de turism acreditată. O astfel de schemă încurajează calitatea și competiția, spre deosebire de mentionatele bilete, care sunt destinate unei structuri turistice anume, care, după ce a făcut contractul cu Ministerul Muncii, încasează banii, indiferent de condițiile de calitate – de altfel contestate în mod serios.

Personal, cred că existența unui Minister al Turismului este, principală beneficiu pentru România. De asemenea, consider că discuțiile despre culoarea părului sau gentile doamnei Minister sunt stupidă și neaveneță, deturând atenția de la politicile publice, la schemele de cancan. Până una-alta, acest minister, propunând în dezbatere Legea tichetelor de vacanță, este unul dintre puținele care lansează discuția pentru o măsură de politică publică de impulsionare a pieței interne, în condiții de criză economică tot mai acută.

Drept urmare, cred că ar trebui să susținem mai mult, în mod public, propunerile care ar avea efecte economice și sociale importante și să descurajăm și dezavuăm „expertii” și „analiștii” a căror principală ocupație este plutirea pe sticla ecranelor tv.

Cât despre propunea de lege, dacă guvernantii ar avea înțelepciunea să o aprobe și aplice, și dacă am urma cumva paradigma americană, ea s-ar putea foarte bine numi legea Rosner – Udrea. Să fie!

Datele statistice publicate de către Direcția Județeană de Statistică Sibiu (<http://www.sibiu.insse.ro/main.php?id=437>) indică în anul premergător evenimentului Sibiu – Capitală culturală europeană, următoarea situație:

Sibiu	Locuri existente (locuri)	Locuri în funcțiune (mii locuri-zile)	Sosiri (mii)	Înnoptări (mii)	Indicele de utilizare neta a capacitatii în funcțiune
1990	6376	1549,2	389,0	850,8	54,9
1995	5611	1436,7	234,6	446,4	31,1
2000	5269	999,9	156,8	275,3	27,5
2001	5183	972,9	165,6	309,8	31,8
2002	4583	831,9	164,5	293,5	35,3
2003	4449	994,2	188,2	316,2	31,8
2004	4589	1107,5	214,9	368,3	33,3
2005	4754	1162,8	228,6	369,0	31,7
2006	4333	1384,3	252,7	434,5	31,4

Criza, ca un Titanic în derivă: scapă cine poate!

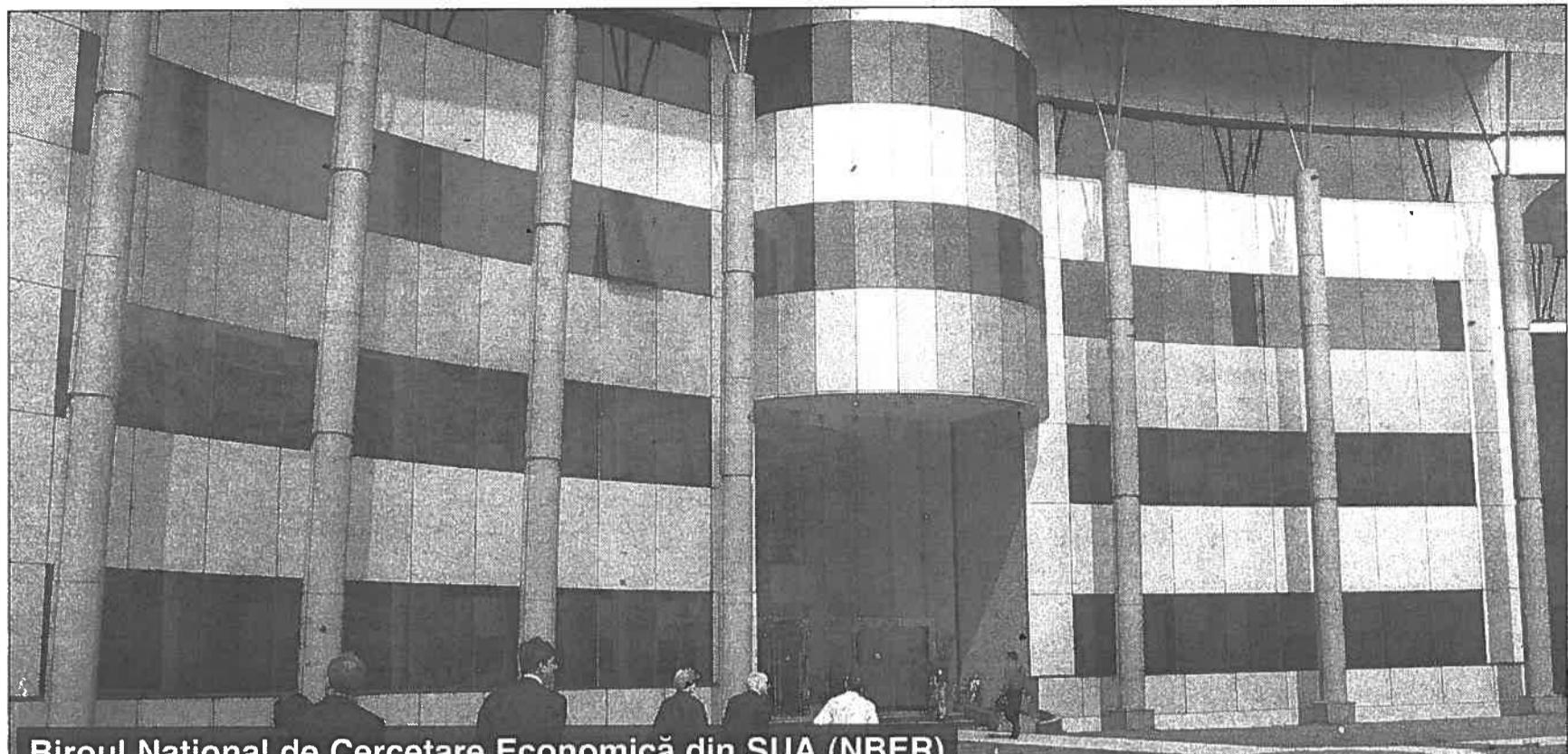
Emil DAVID

urmare din pag.1

Principalul argument în declansarea acestui veritabil război al barierelor comerciale este păstrarea locurilor de muncă. Sub acest standard patriotic, noul președinte al Statelor Unite ale Americii, Barack Obama, a inclus clauza „Buy American” („cumpărați produse americane”) în șirul campaniilor naționale pe care se clădesc strategia anticriză și planul de stimulare economică a Americii.

Pe continentul nostru, în Comunitatea Europeană, președintele francez Nicolas Sarkozy nu s-a lăsat cu nimic mai prejos și a anunțat un ajutor de peste 6 miliarde dolari pentru producătorii auto francezi Renault SA și PSA Peugeot Citroen. Condiția pusă pentru primirea banilor statului francez de către cele două companii gigant este năucitoare: să-i folosească exclusiv pentru menținerea în activitate a fabricilor franceze, sacrificând, dacă se pune problema, filialele lor din Cehia, Slovacia și România.

Chiar dacă asemenea demersuri sunt controversate sub aspect legal, pentru că duc la ideea de boicot al produselor străine și la încărcarea drepturilor privind libertatea comerțului, inițiativele menționate și-au câștigat rapid prozeliti, inclusiv pe acolo pe unde te-ai fi așteptat mai puțin. Rusia, de pildă, care nu obișnuiește să rămână vreodată datoare, a instituit, numai în ultimele două luni ale anului trecut, 28 de măsuri de majorare a taxelor pentru importuri și a redus, simultan, tarifele pentru exporturi. Măsuri care



Biroul Național de Cercetare Economică din SUA (NBER)

impun severe bariere comerciale au adoptat în regim de urgență și Egiptul, Brazilia sau Argentina.

În paranteză fie spus, n-ar trebui să ne mai mirăm de altii și nici să ne indignăm retoric, când noi însine promovăm, în România, tot soiul de campanii lozincarde prin care îndemnăm cumpărătorii să-și achiziționeze produse românești, pentru a salva, chipurile, locurile de muncă și a ajuta astfel dezvoltarea locală. De la prăfuitul și deja ridiculizatul program „Fabricat în

România”, la acțiuni cu impact exclusiv mediatic, precum cel al președintelui Băsescu, care se plimbă de ochii lumii într-o Dacie Logan, totul miroase a propagandă politică, având o pronunțată tentă naționalistă.

Din păcate, la noi, efectul psihologic al unor asemenea campanii și sloganuri este aproape zero, pentru că, în ce ne privește, promovarea valorilor românești nu a mers mână în mână cu garantarea calității și a renumei produselor naționale. Si atunci, atitudinea patriotică rămâne fără substanță.

Revenind însă la situația mondială, marcată puternic de resuscitarea curentului protecționist și a noii politici etatiste menită să protejeze industriile autohtone, cei mai mulți observatori și analiști afirmă că ne aflăm în pragul intensificării unor noi tensiuni între state. Pentru că, în mod vădit, exarcebarea considerațiilor politico-naționaliste umbrește interesele economice globale.

Într-un comunicat al președinției cehă a Uniunii Europene, se critică aspru aceste tendințe, subliniindu-se și consecințele previzibile: „Dacă statele membre continuă să prefere o abordare individualistă și protecționistă, dacă vor continua să încalce prevederile Pactului de Stabilitate, există un risc major de a pune în pericol însăși ratificarea Tratatului de la Lisabona și de a compromite întregul proiect”.

De altfel, cehii, în virtutea mandatului lor european, au convocat, pentru 1 martie, un summit la care vor fi discutate problemele pe care le ridică programele unilaterale de stimulare economică, adoptate de diferite state membre ale UE.

Disputa s-a transferat deja în recenta reuniune G7 a statelor cele mai industrializate, unde, fără să se adopte o măsură concretă, s-a formulat, totuși, un avertisment sever: „Protecționismul și orice situație în care statele adoptă măsuri benefice economiei lor, în defavoarea altor țări – reprezintă o amenințare pentru stabilitate”.

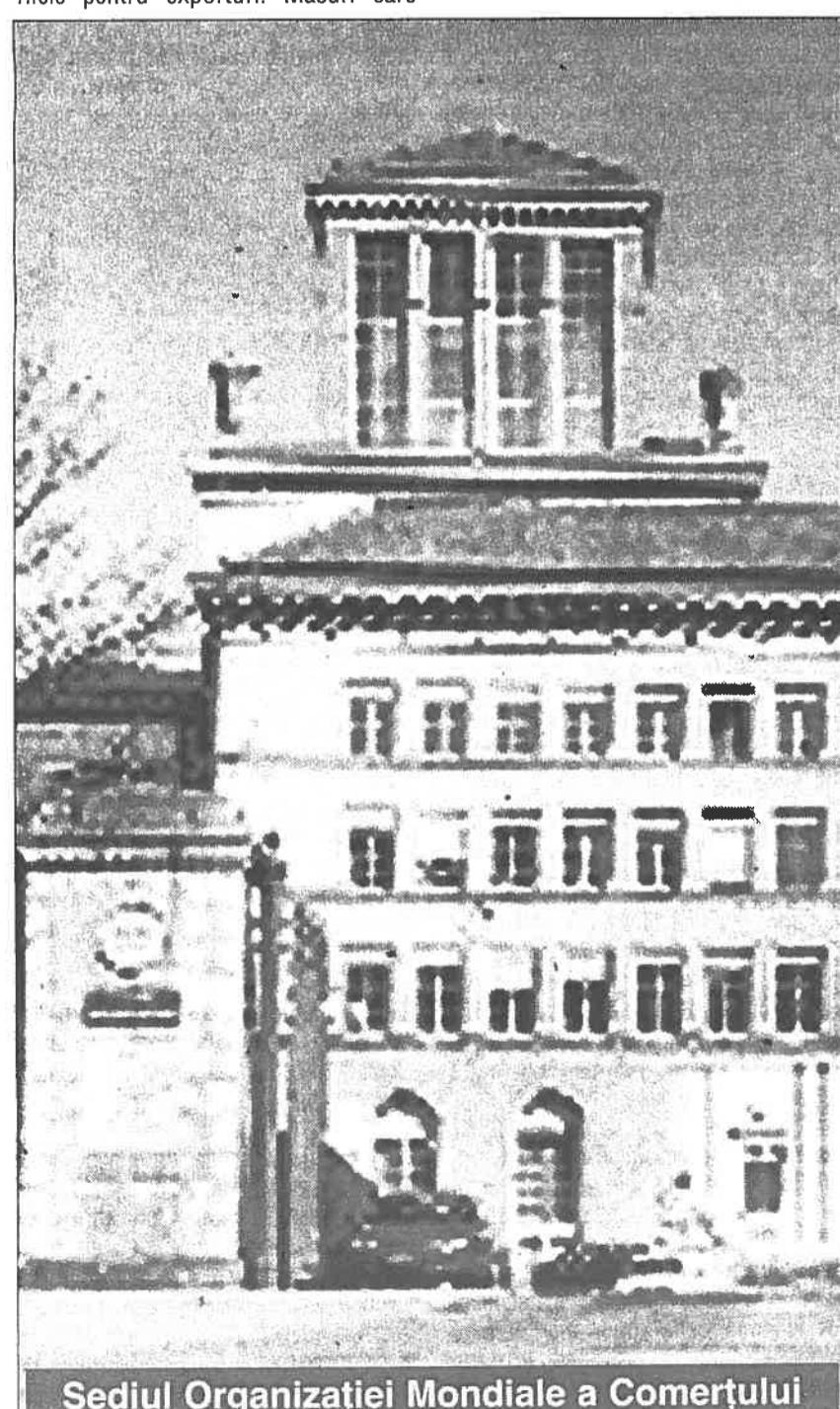
Sigur, protecționismul pe care se bate azi monedă poate fi o soluție doar pentru cei care, din egoism sau interes politic, cred că se pot salva pe cont propriu. Altfel, el nu este un mijloc viabil și durabil de a ajuta o economie, problemele amenințând să

devină mai grave în viitor.

Prima consecință evocată de politicienii realiști ai lumii ar fi înghețarea comerțului internațional. Și statisticile confirmă pe deplin această tendință. Organizația Mondială a Comerțului se așteaptă ca, anul acesta, comerțul global să scadă cu mai mult de două procente, după o creștere de 6,2 la sută, în 2008. OMC avertizează că noul val de măsuri protecționiste va îngreuna și mai mult revenirea economiei globale.

Până la urmă, totul începe să

semene cu tabloul dramatic al panicii de pe Titanicul naufragiat. Și acolo, pasagerii aflați la nivelul cabinelor de lux au sperat să supraviețuască, mizând că vor ocupa primii bărcile de salvare aflate mai aproape de ei, decât de cei ce plătiseră prețul modest al cabinelor din subsolul navei. Si au constatat fie că au ajuns prea târziu, fie că bărcile erau prea puține și prea fragile. Iar soarta le-a fost comună. Moartea, ca și criza, nu alege. Nu o poti păcăli și n-o poti cumpăra...



Sediul Organizației Mondiale a Comerțului



Vedere din Praga

Colonialismul - între împilare și civilizație



Dan POPESCU

urmare din pagina 1

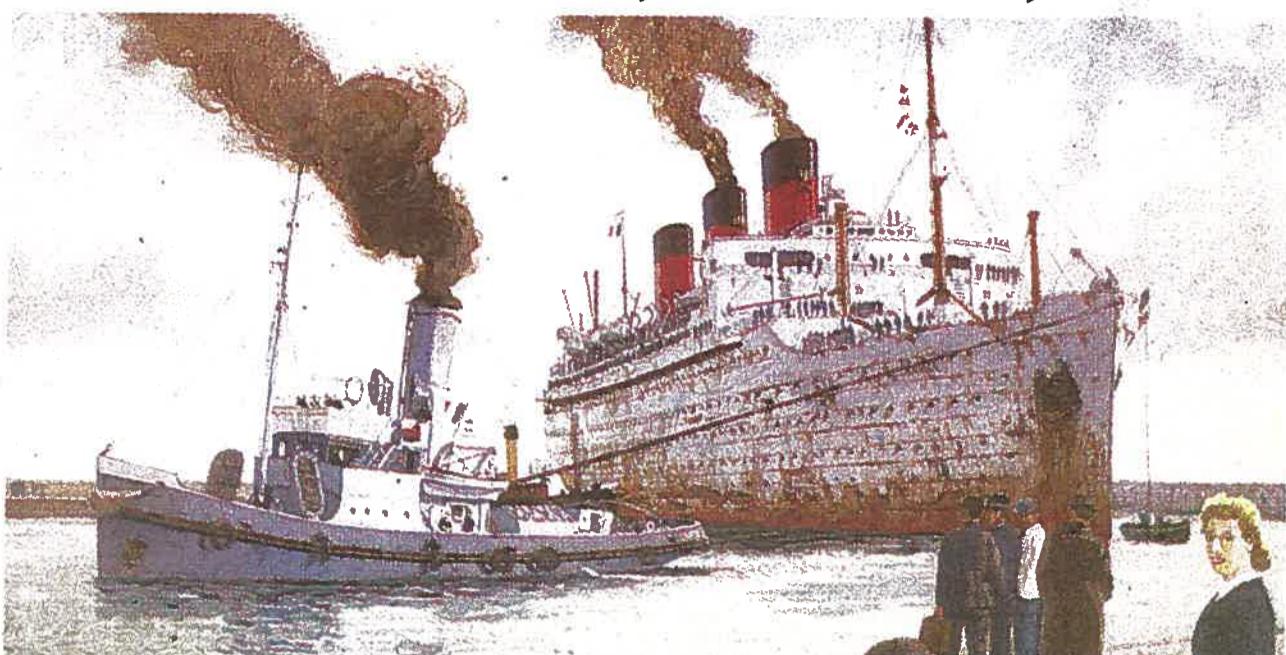
Relaxare și satisfacție, de multe ori pe partea albilor, muncă dură, încrâncenată, dar supusă, în aşteptarea micilor recompense, pe partea celorlați. O lume, un univers, idilice pentru stăpân. Le descriu, ca atare, mariile scriitor englez Rudyard Kipling, dar și ceva mai puțin cunoscuta Louis Bromfield: paradisuri de rafinament și eleganță, ceaiul de la „ora 5”, zeci și zeci de servitori atenți la gestul cel mai mic al stăpânului, indigene frumoase dornice să se îndrăgostească și să satisfacă orice capriciu al „omului alb”...

Acesta ar putea fi, printre altele de același tip, trăsăturile unui tablou clasic al colonialismului. Un tablou care conținea, în nuce, nu doar deliciile și argumentele destrămării lumii coloniale. Sclavul docil va deveni, în timp, sclavul rezistent, pe urmă sclavul insurgent, mitul „bunului” stăpân se va prăbuși. Totodată, tabloul amintit te lasă să înțelegi faptul, că popoarele colonizate, redobândindu-și

libertatea, vor munci cu abnegație, vor avea „țări libere”, tinzând spre o lume unde curge, unde va curge din greu „laptele și mierea”. Multe lucruri false, însă, și în ce privește tabloul clasic al colonialismului, și în ceea ce a privit prăbușirea lui, și în ceea ce a privit și privește viitorul de după „dobândirea libertății”, de după „emanciparea socială, economică, politică” a fostelor popoare coloniale, a fostelor colonii.

... Ca mai întotdeauna în istoria economică a lumii, adevărul s-a aflat și se află undeva la mijloc. Nemaivorbind de faptul că în funcție de interesele – de cele mai multe ori implicite ale celor ce prezintă, ce analizează astfel de probleme – am putut avea și încă putem avea chiar „mai multe adevăruri”. Pe măsură, însă, ce lumea a progresat, pe măsură ce problemele s-au mai decantat, s-au mai limpezit, se pot concilia asemenea opinii, relevându-se noi interpretări ale trecutului, noi exigențe și însăși o altă sferă problematică în ceea ce privește viitorul. Dar despre ce este, de fapt, vorba?

1. Întâi, cuvântul „colonie”. Profesorul francez Jean – Pierre Chretien arată că acest cuvânt, că un asemenea cuvânt acoperă în istorie realitate foarte diferite. Adevărat, în antichitate, „colonia” evoca, cu precădere, o deplasare de populație, pe acei „pionieri” care pleau în alte regiuni, mai ales de coastă, să fondeze orașe care urmau să conserve și conservau legături strânse cu metropola de origine. De



aici, familia de cuvinte – colonizare, coloniști etc. – cu o geneză strict derivată astfel. S-au vădit, în acest sens, în timp, celebrele colonii grecești, romanii s-au remarcat și ei etc...

Spre secolele XV, mai ales XVI, cuvântul „colonie”, în spăț „colonizare” a desemnat primul val al creării marilor state coloniale occidentale, spaniol și portughez, în esență în Americi, dar și în India și Africa – cu precădere prin implantarea „Caselor de comert”. Dar ce fel de „imperii coloniale”? Pentru colonii, cu economii într-o măsură sau altă deformate în raport cu evoluția lor înainte de colonialism, bazate pe sclavi, pe munca

acestora, pe comerț cu sclavi, pe exploatarea minelor și a plantațiilor agricole. Era logica mercantilistă ce aciona de partea metropolelor, o logică economică ce promova ideea creșterii avuției statelor prin importuri, practic gratuite, de aur și argint – celebrele galioane ce veneau pline, astfel, spre Spania și Portugalia –, de materii prime și resurse primare iefuite, dar și prin exporturi „dirigate” de produse prelucrate, distribuite la prețuri înalte...

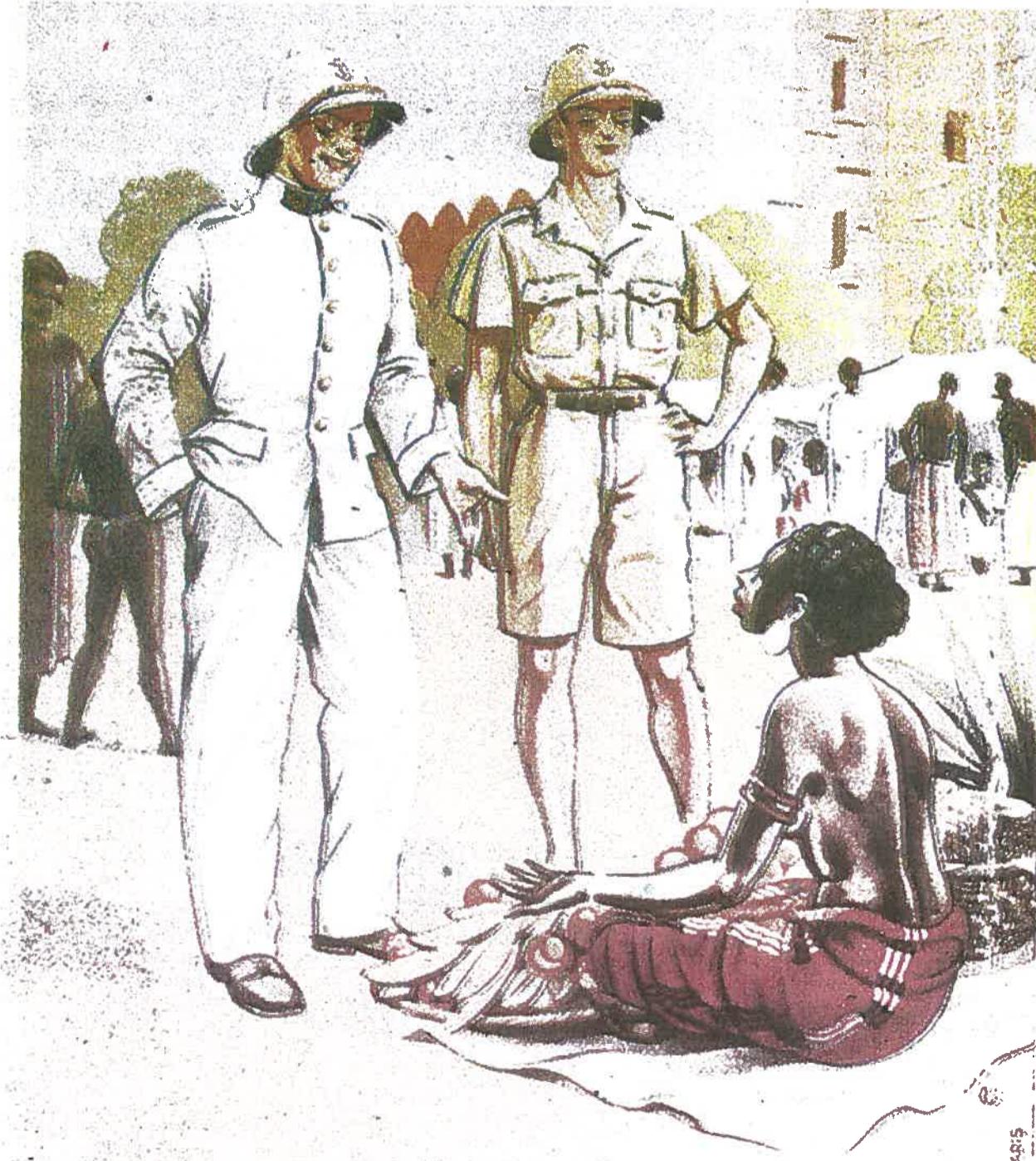
... De fapt, despre „imperii coloniale” în sensul în care noi, astăzi, le interpretăm, putem vorbi doar spre sfârșitul secolului XIX, practic acel sistem de dominatie economică și politică care a acompaniat extrapolarea peste mări a puterilor industriale occidentale, trecute prin revoluția industrială, prin revoluțiile industriale de un tip sau altul care au urmat și care au putut, pe baza forței lor economice, mult amplificate, să-și impună puternic, prin coerciție, privilegiile într-o lume obligată să le accepte ca atare. Nu mai era vorba, acum, comparativ cu 200 – 300 de ani în urmă, de creștinări și evanghelizări, „de metode chiar brutale dar fără pretenția de a asimila”, de „prelevări” simpliste de aur și argint, de alte resurse, de mironenii, de colonizatori care, deși erau superiori tehnic și tehnologic, nu vădeau o distanță cu adevărat imensă față de ceea ce se utilizează în teritoriile cucerite. Marele decalaj tehnologic, economic, militar, de putere, deja manifest spre a doua jumătate a secolului XIX, între Anglia, ulterior Marea Britanie, Franța, Olanda, Germania etc. și teritori, formațiuni de un tip sau altul cucerite, mai ales, în Africa și Asia – în cele două Americi, în mare măsură, dezvoltarea națională independentă și, după caz, modernă, deja prevănd asupra celei coloniale – reflectă imensa distanță, care separă civilizațiile industriale ale metropolelor, și civilizațiile mai ales rurale și artizanale, din teritoriile „supuse” mai devreme sau mai târziu.

2. Deși condițiile, circumstanțele se modificaseră, sclavajul fiind abolit după Congresul de la Viena, din 1815 – în Anglia, în 1834, în Franța, în 1848, în Statele Unite în 1865, după războiul de secesiune etc. – iar doctrinele liberale, cu componente de sorginte democratică, câștigau teren, statele occidentale din Europa, mai ales, dar și Statele Unite, devenite o strălucitoare putere economică – este drept, indirect, mai timid etc. – se vor lansa în a doua jumătate a secolului XIX în construcția „unor mari imperii coloniale”, imperii gravitând în jurul metropolelor respective. „Există, în esență, o contradicție internă între

primul discurs în general liberal, un discurs „european” care promova libertatea, progresul, sfârșitul sclavajului, unele drepturi importante ale omului, pe de o parte, și intervențiile politico-militare deosebit de dure realizate cam de aceleași puteri, de aceiași decidență în teritoriile coloniale, și care nu aveau aproape nimic cu libertatea ca atare, pe de altă parte.

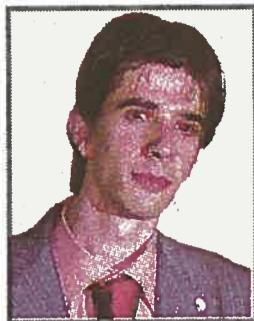
Așadar, un registru diferit de interpretare a unor valori generale, în tot mai mare măsură general recunoscute. Veneau, în actualitate, interesul cu o mult mai mare încărcătură de economic, referitor la colonii: debușele comerciale pentru industriile textile și metalurgice, dar și dorința fermă, imperativă de a avea sub control materiile prime din agricultura tropicală și miniere. Sunt unanime părerile potrivit căror India reprezinta un element fundamental în echilibru economic britanic, în echilibru politic britanic. În economia Indiei, exportând bumbac, de exemplu, și-a ruinat propria prelucrare. Olanda acționa în același stil, cu efecte asemănătoare, în Java, în Sumatra. În continentul african am avut de-a face cu o colonizare foarte severă, foarte departe de orice teorie liberală. Rebeliunile autohtone, naționale într-un fel, – căt de timide, primeau reprimări dure, sângeroase, gloanțele provocând numeroși morți și răniți.

Eșafordajul, însă, va începe să se clătine. Un punct nodal astfel, finalul primului război mondial. Este drept, scrie profesorul Jean Jacques Becker, „învingătorii și-au împărtit coloniile germane și o mare parte a teritoriilor arabe moștenite de la vechiul imperiu otoman. Totuși, chiar în acest cadru, viermele era în fruct. Până acum, cuceririle coloniale nu avuseseră nici o limită. Ori, ceea ce i-au revenit, ca noi teritoriile coloniale, în mod particular Franței și Regatului Unit, ca urmare a înfrângerii germane și otomane, se afla „sub mandatul Societății Națiunilor”, cu tinta de a duce aceste țări, teritorii, la independență”. Ceea ce genera reflectii interne pentru toate celelalte colonii. Dacă vom adăuga slabirea fluxului demografic european care a reprezentat, mult timp, o rată de exploatație colonială, faptul că soldații originari din colonii care participaseră la lupte în Europa văzuseră, în direct, „stăpâni” ucigându-se abominabil într-ei, le sesizaseră slabiciunile etc., ne vom da seama de ce putem afirma că momentul expansiunii coloniale era deja trecut, urmând, apoi, căderile, devenite, unele, realmente, abrupte... Aceasta ar fi „partea goală”, a paharului colonialismului. Dar „partea plină” a sa, cu avantaje pentru înșesi populațiile băstinașe? (va urma)



**VOYAGEZ
LES TROUPES COLONIALES VOUS INVITENT**

Centrele Europe Direct, în direct !



lector univ. dr.
Dan-Alexandru POPESCU

Capitala, mai precis Hotelul Athénée Palace Hilton, a găzduit, în perioada 5-6 februarie a.c., o reuniune generală a rețelei Europe Direct, din România. Evenimentul, mai precis primul seminar de formare dedicat centrelor de informare și de documentare, prefigurează seria de acțiuni pe care Reprezentanța Comisiei Europene din România le va organiza de-a lungul anului, cu scopul de a îmbunătăți gradul de cunoaștere a acestor servicii de către publicul larg și de a propune noi soluții pentru a eficientiza activitatea. Pe scurt, pentru cei care nu sunt familiarizați cu termenii, trebuie menționat că Uniunea Europeană, o entitate cu aproape 500 de milioane de locuitori, are permanentă nevoie de o bună relație de comunicare cu cetățenii din toate statele membre. Drept consecință, Europe Direct Information Network, reunind centrele de informare Europe Direct (ED), Centrele de Documentație Europeană (CDE) și specialiștii de la Team Europe, reprezintă un instrument de bază, o componentă esențială a strategiei de transparentă și deschidere a Comisiei Europene (<http://ec.europa.eu/europe-direct>). Cuvântul de deschidere a aparținut unor personalități adânc implicate în procesul de integrare europeană și în viața social-politică. Mentinând ordinea alocuțiunilor rostită, fac referire la domnul Niculae Idu, șeful Reprezentanței Comisiei Europene în România, domnul Leonard Orban, comisarul european deținând portofoliul multilingvismului, și last, but not least, domnul profesor Vasile Pușcaș, șeful Departamentului pentru Afaceri Europene al Guvernului. După mesajul de bun venit al gazdei noastre, domnul Niculae Idu, distinsii oratori au reamintit tuturor celor prezenti în eleganta sală de conferințe a Hotelului Hilton (purtând nume simbolic, Le Diplomate), rolul deosebit al rețelei de multiplicatori în difuzarea de informație europeană la nivelul comunităților locale și naționale, oferind, în



același timp, asistență specializată, precum și o bogată documentație în ceea ce privește valorile, instituțiile și politicile comunitare. "Centrele de informare, centrele de documentare și echipa de experți în politici europene Team Europe, care alcătuiesc rețeaua EUROPE DIRECT, sunt parteneri cheie pentru Comisia Europeană. Anul trecut, această rețea a fost mai activă ca oricând la nivelul întregii Europe și sper că în 2009 să înregistreze rezultate cel puțin la fel de bune", a declarat, cu această ocazie, comisarul european Leonard Orban. La rândul său, domnul secretar de stat Vasile Pușcaș a afirmat: "Spiritul solidarității și exercițiul cooperării în domeniile importante, identificarea soluțiilor comune la provocări comune și capacitatea de a promova cu o singură voce interesele statelor membre pe scenă internațională, toate acestea traduse la nivelul cetățeanului recrabilizează proiectul european și fundamentează acțiunile viitoare". Plenul a continuat cu prezentarea doamnei Flaviana Teodosiu, coordonator Europe Direct în cadrul Direcției

Generale Comunicare (DG COMM) a Comisiei Europene. Dânsa a adus în discuție un barometru din 2006, care relevă faptul că aproape 70% dintre cetățenii comunitari nu cunosc niciunul dintre serviciile puse la dispoziție de către Comisia Europeană, fie că este vorba de puncte de contact, de centre de informare și de documentare sau de rețele de multiplicatori. Este, astfel, nevoie de o nouă viziune și de un exercițiu de coordonare mai intens, prin care să se capteze interesul cetățeanului și al întreprinderilor. Anul acesta, Uniunea Europeană avansează o serie de teme interinstituționale majore, între care regăsim "Alegerile pentru Parlamentul European 2009", "Energie și schimbări climatice", "20 de ani de la căderea Zidului Berlinului și a Cortinei de Fier", "5 ani de la începutul procesului de extindere către Est". Alături de chestiunile aflate pe masa Executivului european, precum "Viitorul Europei pentru cetățeni", "Creștere durabilă, locuri de muncă și solidaritate" sau "Europa în lume", popularizarea acestor priorități și laitmotive la nivelul

celor 27 de state membre, se constituie în misiunea esențială a rețelei de multiplicatori a Comisiei Europene. Astăzi, se tinde către o Europă a rezultatelor, către o Europă a planurilor de viitor. În acest sens, sunt preconizate mai multe direcții și cursuri de evoluție, între care creșterea competitivității economice per ansamblu, moneda euro ca factor de stabilitate, crearea de locuri de muncă și o politică de coeziune eficientă, în contextul crizei mondiale, dezvoltarea durabilă, Uniunea Europeană ca actor global, ca și "campioană a multilateralismului", asigurând statelor prospătate, securitate, democrație. După ce 2008 a fost celebrat drept "Anul dialogului intercultural", anul 2009 este declarat "Anul european al creativității și inovației" (<http://create2009.europa.eu>). O nouă provocare, în spiritul susținerii ideii de educație și formare continuă, ambele în măsură de a asigura și de a garanta performanța economică (unul dintre obiectivele pe termen lung ale Uniunii fiind acela de a deveni cea mai performantă economie) și progresul social (pro-

movându-se mereu solidaritatea și egalitatea între oameni). Din partea Reprezentanței Comisiei Europene în România, doamna Doina Șerban și doamna Ioana Marchis, coordonatoare la nivel național ale rețelei Europe Direct, au vorbit despre prioritățile și activitățile Reprezentanței în anul 2009, punând accent pe misiunea importantă care le revine centrelor de informare și de documentare, de a facilita accesul cetățenilor la actualitatea europeană, de a împărtăși cu aceștia din obiectivele și valorile Uniunii, în planul concret al realităților teritoriale. Anul 2009 este, deopotrivă, un an electoral foarte important. Se țin electorale 30 de ani de la primele alegeri libere pentru Parlamentul European, iar, în luna iunie, cetățenii își vor alege noi deputați în forul de la Strasbourg, scrutin organizat simultan în cele 27 de state membre (<http://www-elections2009.eu>). La nivelul Uniunii, există peste 350 de milioane de votanți, grupurile țintă ale comunicării publice și politice fiind alcătuite cu precădere din femei, tineri și persoane cu educație scăzută. Despre alegerile europene 2009 a vorbit și doamna Raluca Huluban, coordonatoare a Biroului de Informare al Parlamentului European în România (BIP), o interfață între cetățeni și instituție. La ceas aniversar, dânsa a făcut o scurtă trecere în revistă a manifestărilor promotional organizate anul acesta în toată țara: forumuri cetățenești (cu caracter interactiv), acțiuni de informare, caravane naționale (îmbrățișând sloganul "primul tău vot european", acestea vor străbate atât zonele urbane, cât și cele rurale), mese rotunde, workshop-uri, campanii de afișaj și distribuție de publicații specifice. Au urmat discuțiile în interiorul unor ateliere de lucru. Nu voi zăbovi asupra problemelor atinse pe secțiuni, întrucât mare parte au avut un caracter tehnic și punctual, aspecte care l-ar plăcisi, poate, pe cititorul neavizat. urmare în pag.7



Ratingul de țară – argument pentru noi îndatorări?

Emil DAVID

În plină degringoladă economico-financiară, pe care unii observatori externi nu ezită să o considere anticamera colapsului economic, lipsită de resurse, strategii și buget, România, prin reprezentanții săi aflați la pupitrul de comandă, surprinde din nou neplăcut la capitolul luciditate și clarivizune în momentele de cumpănă. Cum altfel s-ar putea explica declarația recentă a ministrului Economiei, Adriean Videanu, care pretinde că a surprins esențialul din criza ce bântuie țara.

Inamicul public nr.1 – ne spune domnia sa – problema cea mai mare cu care se confruntă România este... ratingul scăzut de țară.

„Este cea mai mare problemă pe care o are societatea românească – accentuează ministrul Economiei – pentru că această degradare a ratingului a făcut ca România să nu mai aibă acces la liniile de creditare europene, iar acolo unde are încă acces, împrumuturile sunt foarte scumpe”.

Așadar, colacul de salvare al economiei românești, prioritatea – priorităților pentru Guvern și BNR ar fi concentrarea pe creșterea ratingului de țară care, se zice, ar fi un veritabil balon de oxigen pentru plătitorii de taxe și impozite. Balon de oxigen care, mai pe înțelesul tuturor, ar consta în accesul neîngrădit al statului și al companiilor la finanțare externă, fie ea pe sursele UE, fie pe FMI.

Salvare nu prin efort propriu, nu prin mobilizarea resurselor interne

ci, pur și simplu, prin îndatorare suplimentară.

Suntem, evident, în perimetru unei logici bolnave. Pentru toată lumea cu scaun la cap, criza economico-financiară din România a apărut brusc și s-a agravat accelerat nu ca o consecință a prăbușirii pieței creditelor din SUA și nici ca urmare directă a recesiunii din Europa de Vest. În realitate suntem victimele proprietăților noastre slabiciuni și inconsecvențe etaleate nu de ieri, de alătării într-o tranziție simulată, bolnavă și prelungită până peste poate, dar mascate și cosmetizate cu grijă prin raportări triumfaliste. Astăzi, plătim prețul acestor tergiversări deliberate prin care unii și-au rotunjit conturile și averile personale, în detrimentul interesului național. Nu o spunem doar noi, i-au spus-o recent, fără menajamente, președintelui Traian Băsescu, membrii delegației Fondului Monetar Internațional chemați în ajutor pentru o expertiză tehnică și obiectivă a realităților românești.

„Implementarea lentă a reformelor structurale a condus la reducerea productivității economiei și a flexibilității de a reacționa la probleme” – a fost verdictul forului internațional.

Consecințele imediate, în noile condiții ale crizei și restricțiilor mondiale, s-au etalat în întreaga lor splendoare, anulând încercările stângace de a falsifica realitățile de fond:

- indicatorii privind producția industrială s-au deteriorat rapid și ireversibil;
- exporturile au scăzut dramatic, ca



Sediul Fondului Monetar Internațional

urmare a lipsei de competitivitate;

- condițiile de creditare a firmelor s-au înăspri, iar consumul de pe piața locală s-a prăbușit;
- investițiile, care au fost o vreme motorul creșterii economice, s-au diminuat, din lipsă de resurse financiare;
- odată cu scăderea producției industriale, s-a deteriorat grav încrederea consumatorilor și companiilor;
- aflate în blocaj financial, firmele au transferat presiunea pe angajați,

multă dintre acestea urmând să ajungă în somaj;

- rezervele BNR au scăzut cu 1,3 miliarde euro, numai în ultimele trei luni.

În aceste condiții vitregi, experții FMI au acuzat de optimism excesiv proghiozele guvernului Boc care iau în calcul, pentru 2009, o creștere economică de 2,5 la sută. Eronat! – ni se spune. „FMI estimă că, anul acesta, România va intra în recesiune și economia va scădea cu 1 la sută. Nici pentru anul

viitor, situația nu va sta mai bine, iar în cel mai bun caz, economia românească va încheia 2010 pe zero” (extras din Comunicatul FMI).

Interesant și dezolant, deopotrivă, este că ministrul român al Economiei nu trece pe agenda priorităților maxime nici creșterea performanțelor calitative și intensive ale economiei noastre, nici promovarea produselor românești pe piața externă și internă, nici stimularea investițiilor sau redresarea agriculturii, nici stăvilierea cascadei de concedieri colective în care s-au înscris, deocamdată, 400 de firme, anunțând peste 40.000 de noi someri.

Domnia sa trece cu nonsanță peste toate aceste racile de fond și decretează că, în cele din urmă, totul depinde de măsura în care vom avea acces la noi credite și împrumuturi internaționale. Să ne împrumutăm și mai mult, pentru a supraviețui!

Să nu știe Adriean Videanu că datoria publică a României a crescut cu circa 33 la sută, în 2008, ajungând la 109 miliarde lei, adică la peste o cincime din produsul intern brut? Să că o treime din această datorie este reprezentată de împrumuturile de stat? Să-l lase indiferent diagnosticul pus de agenția de evaluare financiară Standard&Poor's, potrivit căreia „economia reală a României se confruntă cu riscuri în creștere, din cauza datoriei ridicate a sectorului privat, care se majorează, și dependenței de finanțarea externă tot mai incertă și mai împovărtătoare”?

Desigur, e mai simplu să stai cu mâna întinsă după bani din ce în ce mai scumpi, decât să articulezi un pachet de politici macroeconomice credibile și adecvate prin care să stabilizezi economia și să reduci deficitul bugetar.

Elaborarea și implementarea fermă a unor politici guvernamentale flexibile și realiste este esențială pentru restabilirea încrederii publice și a creșterii economice. Nu demersul critic al presei este de vină pentru prăbușirea încrederii românilor în instituțiile statului și în ziua de mâine.

Cineva dintre cei ce și-au asumat răspunderea ieșirii din criza financiară și morală în care ne zbatem ar trebui să realizeze, măcar în al 12-lea ceas, că soluția constă, simplu, în reînceperea reformelor structurale pentru a spori productivitatea economiei și capacitatea de a profita de oportunitățile dintr-o eventuală revenire economică. Restul, e vorba de politicianistă...



București - Palatul Cotroceni



București - Sediul Guvernului României

Bugetul recordurilor naționale

Dan SUCIU

urmare din pag. 1

Și privind bugetul în datele sale fundamentale marile întrebări rămân fără răspuns. Chestiunea fundamentală, care ține de filosofia acestui buget este dacă el poate fi considerat exercițiu financiar al unui an de criză. Sau nu vorbim de o criză în România? Poate că acuitatea crizei nu se simte cu atât de multă forță dar direcția e extrem de clară. Producția industrială a scăzut în ultima lună cu 18%. Pe ianuarie, încasările la buget au scăzut cu 8%, în același an. Știrile legate de exporturi nu sunt cu nimic mai încurajatoare și merg până la înjumătățirea cantităților. E drept, șomajul nu e într-o creștere spectaculoasă, iar falimentele nu sperie prea mult deocamdată. Dar creditarea nu continuă, sistemul bancar rămâne blocat și așteptările legate de starea sistemului și a creditării sunt tot mai pesimiste. În acest context, guvernul vine cu un buget al recordurilor naționale. Bugetul pe 2009 este plin de maxime istorice, care confirmă niște așteptări ciudate, dincolo de coeficientii de calcul care sunt utilizati și dincolo eventualul efect agregat al inflației. Aceste maxime sunt puse serios sub semnul întrebării, în contextul de scădere de mai sus.

Problema este că se mizează pe aceste maxime în construcția bugetară și nu se consemnează un record. Produsul intern brut al anului 2009 este cel mai mare din istoria României: 579 mld lei (de la 513

mld, anul trecut). Sigur, această cifră rezultă, matematic, din creșterea de 2,5% pe care mizează guvernul, dar, dincolo de procente, asta se traduce în sume alocate spre diverse sectoare, în așteptări și în bani. Dacă se pleacă de la un record, pentru că PIB e reperul de calcul, se ajunge la tot mai multe recorduri. Anul 2009 va fi anul recordurilor în ceea ce înseamnă venituri bugetare totale - 48,44 mld euro, după ce anul trecut s-au realizat 44,7 mld. Și recordurile continuă. Anul acesta va bate recordul și în ceea ce privește veniturile fiscale: 105,5 mld lei și să nu uităm că vorbim de venituri fiscale într-un an de criză în care în prima lună deja avem scăderi față de acum un an. Procentul de venituri din PIB pe care se mizează este la cel mai ridicat nivel al realizărilor din România. Adică de 31,7% din PIB, este nivelul maxim atins de aparatul fiscal român în 2007. Guvernul spune că are argumente care să susțină aceste cifre. A mărit CAS, a crescut anticipat accizele la tutun și alcool, va urma o majorare de impozite locale și altă impostație a jocurilor de noroc. Vor putea aceste modificări să aducă surplusul de bani, fără să se mizeze pe o iluzorie colectare mult mai bună? E o întrebare ca un pariu. Iar dincolo de curajul unui pariuri, riscul de a-l pierde este extrem de serios și cu efecte foarte grave, nu doar asupra recordurilor bugetare, cât și a echilibrelor bugetare propriu-zise.

Nici cheltuielile bugetului de criză nu stau prea rău. Avem 205,5 mld lei, anul acesta, care vor intra în execuție (adică 35,5% din PIB cu venituri



Parlamentul României

fiscale, fonduri europene și deficite), cu mult peste ce s-a cheltuit anul trecut, cu tot deficitul de peste 5 procente, criticat puternic de premierul Boc. Anul trecut, cu tot deficitul, nu s-au cheltuit mai mult de 189,1 mld lei (36,9% PIB). Dacă, la acest lanț nesfârșit de recorduri, se mai adaugă și recordul național de cheltuieli de capital - celebrele 10,2 mld de euro (față de 6,3 căt s-au realizat anul trecut) și clar că fie vorbim de un buget cu resurse „al normalității”, fie nu vorbim de criză în România anului 2009.

E drept, pentru rigoare, ar trebui să subliniem că, dacă pentru 2009 vorbim de estimări, pentru 2008 vorbim de realizări efective! Aproape toate aceste recorduri ar dispărea, dacă datele din 2009 le-am compara cu estimările de început de an 2008. Dar, dacă fostul guvern s-a descalificat prin estimările nerealiste, actualul guvern tocmai prin apelul la realitate își poate justifica existența. Dacă promisiunile electorale rămân neonorate, aceasta se datorează realismului pe care guvernul Boc încearcă să-l susțină. Deci recordurile

pe care le-am prezentat sunt expresia unor estimări realiste. Oare? Mai are sens o asemenea justificare? Dincolo de recorduri, anul 2009 aduce puține certitudini. Una dintre ele este că vom avea rectificări. Că cifrele record nu au cum să se împlinească. Sigur, ar fi o performanță și pentru economia dar și pentru administrația românească să împlinească măcar una din aceste cifre. Dar cum am văzut de atâtea ori de-a lungul anilor, între programele de început de an și realizările de final e un lung sir de modificări și rectificări.

Centrele Europe Direct, în direct !

lector dr.

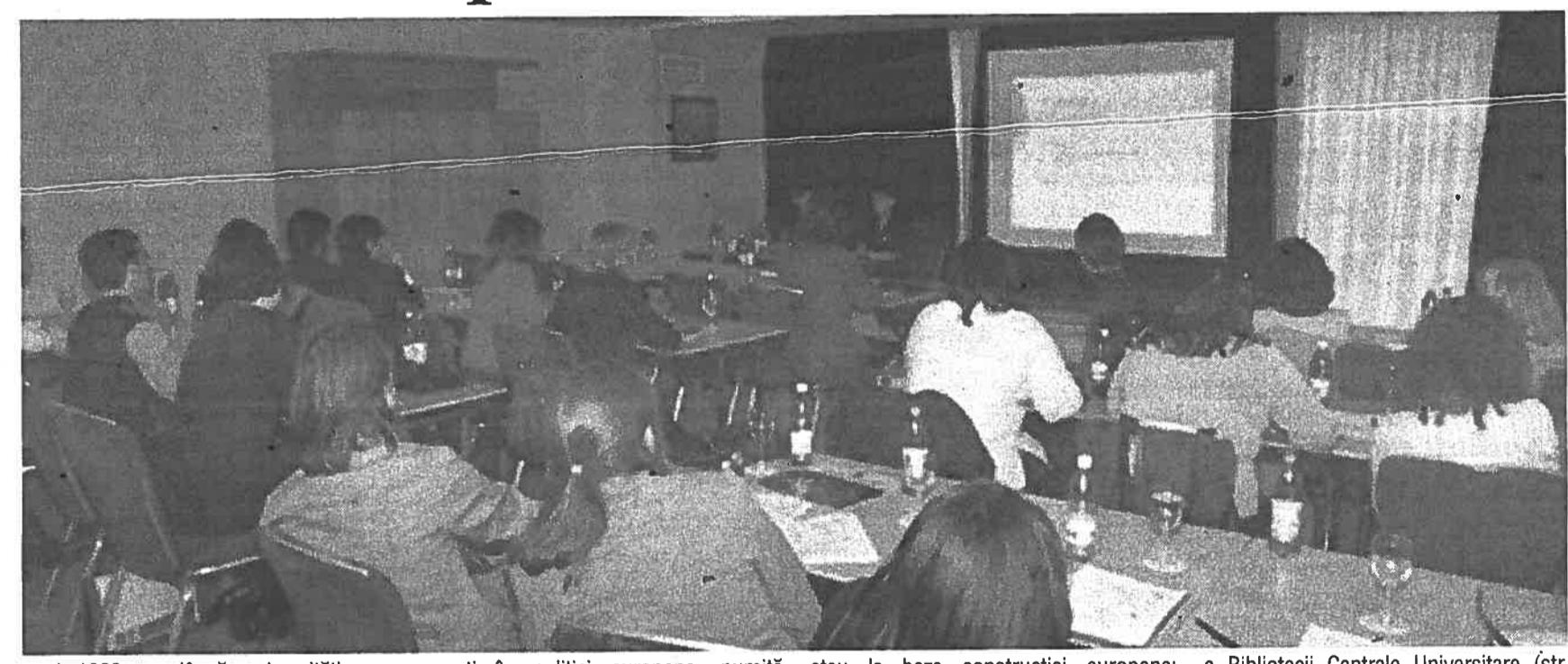
Dan-Alexandru POPESCU

continuare din pag. 5

Odată cu aderarea țării noastre la Uniunea Europeană, la 1 ianuarie 2007, acum mai bine de doi ani, s-au întrebat o serie de drepturi și oportunități, care, în prezent, trebuie conștientizate și fructificate. Responsabilitatea "schimbării", a modernizării, a europeizării practicilor și mentalităților apăsa greu pe umerii generațiilor contemporane. Centrele Europe Direct au primit un mandat dificil, cel de a iniția un amplu dialog social-politic, economic și cultural, de a propune și oferi fundalul unor parteneriate solide și coerente între cetățeni, stat(e) și instituții, aş mai putea adăuga, la finalul acestei scurte prezentări a unei manifestări reușite, în calitate de fondator și coordonator al Centrului de Documentație Europeană de pe lângă Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu, participant la eveniment.

Actualitatea europeană, acum și la Sibiu !

Centrul de Documentație Europeană de pe lângă Universitatea "Lucian Blaga", din Sibiu este membru al Rețelei Europe Direct (Europe Direct Information Network), fiind integrat activităților publice de informare ale Comisiei Europene. CDE-ULBS face parte, de asemenea, din Rețeaua națională a Centrelor de Documentație Europeană, proaspăt înființată de către Comisia Europeană, în acord cu diversi parteneri locali. Trebuie, însă, amintit că astfel de structuri au deja vechime în spațiu european. Centrele de Documentație Europeană au fost create, începând din



anul 1963, pe lângă universități sau instituții de învățământ superior, cu obligația de a furniza materiale oficiale, editate și distribuite de către instituțiile comunitare (în spate, Oficiul pentru Publicații Oficiale ale Comunităților Europene din Luxembourg). Menirea lor tradițională este aceea de a face cunoscute cercetătorilor, profesorilor, studenților, dar și altor persoane interesate, acele surse generale sau specializate referitoare la tot ceea ce înglobează noțiunea de Uniunea Europeană. La ora actuală, la nivel tuturor statelor membre, există aproximativ 500 de centre de informare și peste 400 de centre de documentare. În România, rețeaua Europe Direct cuprinde un număr de 31 de centre ED, 12 CDE, precum și o echipă de

experti în politici europene, numită Team Europe. Centrul de Documentație Europeană de pe lângă Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu și-a propus numeroase obiective de îndeplinit, în următoarea perioadă. Astfel, oferă comunității academice, dar și publicului larg, o multitudine de surse de informare și documentare vizând Uniunea Europeană, instituțiile și politicele acesteia; organizează și coordonează manifestări cultură-științifice cu caracter european, în colaborare cu organisme și parteneri la nivel local, național și internațional; promovează și ajută la consolidarea studiilor și cercetărilor din domeniul integrării europene; sprijină prin toate modalitățile și coordonează campanii de popularizare a ideii și spiritului care

stau la baza construcției europene; realizează materiale publicitare, coordonează acțiuni de marketing și înțeiază forumuri de discuții, seminarii, mese rotunde, reunii cu tentă educativă și culturală, pentru stimularea interesului populației față de cunoașterea diferitelor aspecte legate de Uniunea Europeană; sprijină implicarea activă a cetățenilor în dezvoltarea de proiecte cu caracter comunitar; încurajează și monitorizează desfășurarea de evenimente relative la Uniunea Europeană în plan local. CDE-ULBS funcționează din data de 1 octombrie 2008, colecțiile sale de publicații fiind accesibile atât publicului universitar, personal interesat de actualitatea europeană din diverse domenii, cât și altor categorii. Centrul poate fi vizitat în noua incintă

a Bibliotecii Centrale Universitare (str. Lucian Blaga nr. 4, etajul IV), iar despre manifestările organizate sub deviza: "Fii mai mult decât un simplu cetățean! Fii un cetățean european informat!", cu siguranță ati auzit deja vorbindu-se și vă promit că veți mai auzi în continuare. Pentru detalii suplimentare, aveți posibilitatea să consultați pagini web extrem de utile, precum cea a Reprezentantei Comisiei Europene în România (http://ec.europa.eu/romania/information/index_ro.htm) sau cea a Biroului de Informare al Parlamentului European în România (<http://www.europarl.ro>), lăsându-vă pe dumneavoastră, mai departe, să descoperiți oferta de servicii a centrelor Europe Direct, cât mai aproape de regiunea în care locuți.

Traversând un timp economic și politic zbuciumat (III)

- 100 de ani de la nașterea pictorului Dumitru Dumbrăveanu -

prof. Cornelia BÂRZĂ

Toată perioada cât a trebuit să trăiască din pensia de boală, care era, nici mai mult nici mai puțin de 300 de lei, cu spaima zilei de mâine, cu lipsurile și privațiunile de care a avut parte, gândurile la pictură și creație au trecut pe planul doi. Avea doi copii de întreținut la școală. Cel mare, Petrică, era elev la Liceul de Arte Plastice din Cluj, iar Mitrut, mezinul, urma cursul inferior al Liceului de Coregrafie, din același oraș.

Ca să facă față onorabil, a fost nevoie să practice o pictură cu tentă comercială, în general reprodusă după pictura religioasă la „modă”, pe care o gustau la acea vreme muncitorii, proaspăti orășeni, proveniți din rândurile tărânimii care, prin politica de industrializare masivă, forțată și precipitată a partidului comunist, făgind de binefacerile agriculturii cooperatiste, au devenit locuitori ai orașelor, „oameni de asfalt”.

De pe peretii apartamentelor de la bloc, dormitoarele clasei muntoare, nu puteau să lipsească „Cina cea de taină”, „Iisus pe muntele măslinilor” sau „Iisus în lanul de grâu”, inspirate după pictura religioasă a pictorului italian Giovanni Schiavonni. Dumitru Dumbrăveanu picta și astfel de subiecte. O făcea, însă, cu cinste și respect pentru pictură, în timp ce alți pictori sibieni, membri ai Uniunii, se delectau realizând panouri de protecția muncii, un fel de prostituție propagandistică, de pe urma căreia obțineau venituri bănești considerabile.

„Agentul de vânzări”, în termeni actuali, era draga lui soție, Silvia, care a colindat, cu tablourile sub brăț, numeroase orașe, comune și sate din jurul Sibiului și nu numai, reușind să le „plaseze”, pe bani puțini, sau pe produse din curtea tărânilor.

Cu ceea ce reușeau să câștige, din pictura lui și din ciretorie, pe cără Silviu lui, ciretoareasă de elită, o practică clandestin, dar cu mult profesionalism și respect pentru clientele, au reușit să-și crească copili în condiții normale.

Comisia de pensii de pe lângă Spitalul orășenesc a considerat că

starea sănătății pictorului să îmbunătățește vizibil și a hotărât sistarea pensiei de boală. În aceste condiții, a fost nevoie să se întoarcă în „câmpia muncii”, expresie ce o folosea în glumă, cu o nuanță de humor benign.

Catedra de desen de la Școala Populară, în timpul cât a fost în pensie de boală, a fost comunicată ca vacanță și, în consecință, a fost ocupată de un Tânăr absolvent în arte. În această situație, nefiind catedre vacante de desen, a fost obligat să se angajeze ca vopsitor la „Independenta”, la secția cazangerie.

Sefii lui, aflând că este profesor și pictor, l-au trecut „promovat” cu alți termeni la sindicat, având ca sarcină permanentă asigurarea propagandei vizuale din întreprindere. S-a făcut cunoscut prin soluțiile artistice, de efect, în materie de comunicare vizuală.

Cu ocazia sărbătorilor naționale era „împrumutat” de către alte sindicate ale întreprinderilor sibiene, să le execute lucrări de pavoazare, să asigure calitatea artistică a propagandei festive, cerută de concepția politică de la acea vreme.

Lucra zi și noapte, uneori fără intrerupere săptămâni întregi, pentru a asigura, la timp, imensul material cerut de „grandoarea” manifestărilor. Panouri, lozinci, care alegorice, portrete ale conducerilor dragi, ale părintilor învățăturii marxiste, ale fruntașilor în întrecerea socialistă.

Ca să nu întrerupă, Silviu lui îi aducea mâncare, lenjerie de schimb și, cu zâmbetul ei curat, atât de drag lui, curaj și îmbărbătare. Pentru munca depusă în afara programului de serviciu, sindicalele, mai toate, neavând fonduri de plată, îl recompensau cu câte o primă și cu produse „ale casei”. Cele mai apreciate erau cele ale fabricii de mezeluri „Scandia”.

Înainte de pensionare, a fost transferat la Clubul sindicalului C.F.R. Sibiu în funcția de director de club. În anul 1969, s-a pensionat. La mai puțin de un an, suferă un nou atac vascular cerebral, în urma căruia și-a revenit foarte greu și după mulți ani.

Numai voia sa, ieșită din comun, dorința de viață și speranța

că va mai putea picta, coroborată cu un regim de viață extrem de cumpătat, i-au prelungit zilele de viață. Treptat, treptat, două maladii, perfide și necrutătoare, i-au marcat restul vieții: boala Parkinson în tandem cu Altzheimer. În 1987, „soarta” i-a oferit o ultimă lovitură. Unul dintre nepoții săi, Gabriel, în vîrstă de 16 ani, decedează într-un tragic accident, iar tatăl acestuia, Mitrut, fiul cel mic al pictorului, avea să moară peste 6 luni.

Oricât de puternică constituie psihică ar fi avut, această tragedie l-a distrus definitiv. În 25 decembrie 1989, în plină „revoluție”, a dispărut de acasă, și nu s-a mai întors niciodată. A murit în Tg. Mureș, la o lună de la dispariție, familia fiind întărită numai după 10 luni. Disparitia și moartea sa nu a fost elucidată nici până în prezent, lăsând în sufletele celor dragi un imens și de nedescris gol, ce nu se va umple niciodată.

Din cei 80 de ani pe care i-a trăit, doar 20 au fost rodnici pentru creație. Parcă prea puțin i-a oferit destinul, în contradicție cu dragostea imensă pe care a avut-o pentru artă și frumos. Opera sa, nici mare nici mică, dar valoroasă și absolut originală, populează muzeul imaginari al pictorilor „uiteți”. O istorie a artelor mai generoasă și mai obiectivă ar putea cuprinde, în paginile ei, câteva rânduri despre acest mult încercat artist român.

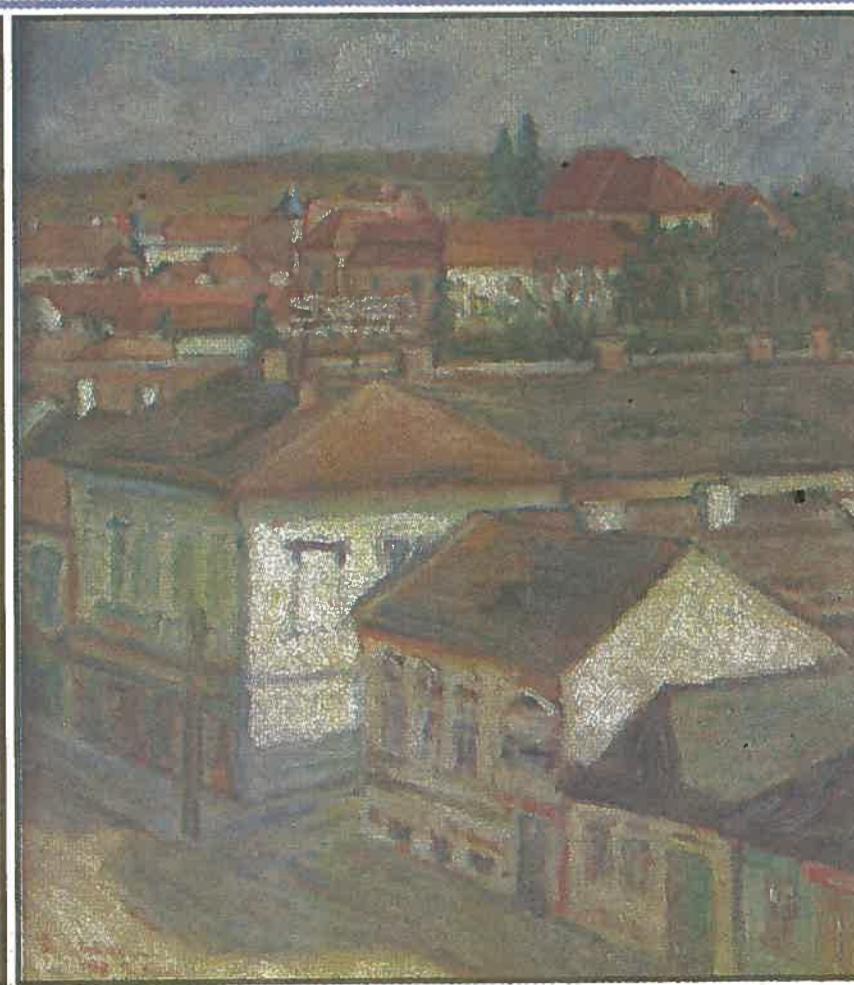
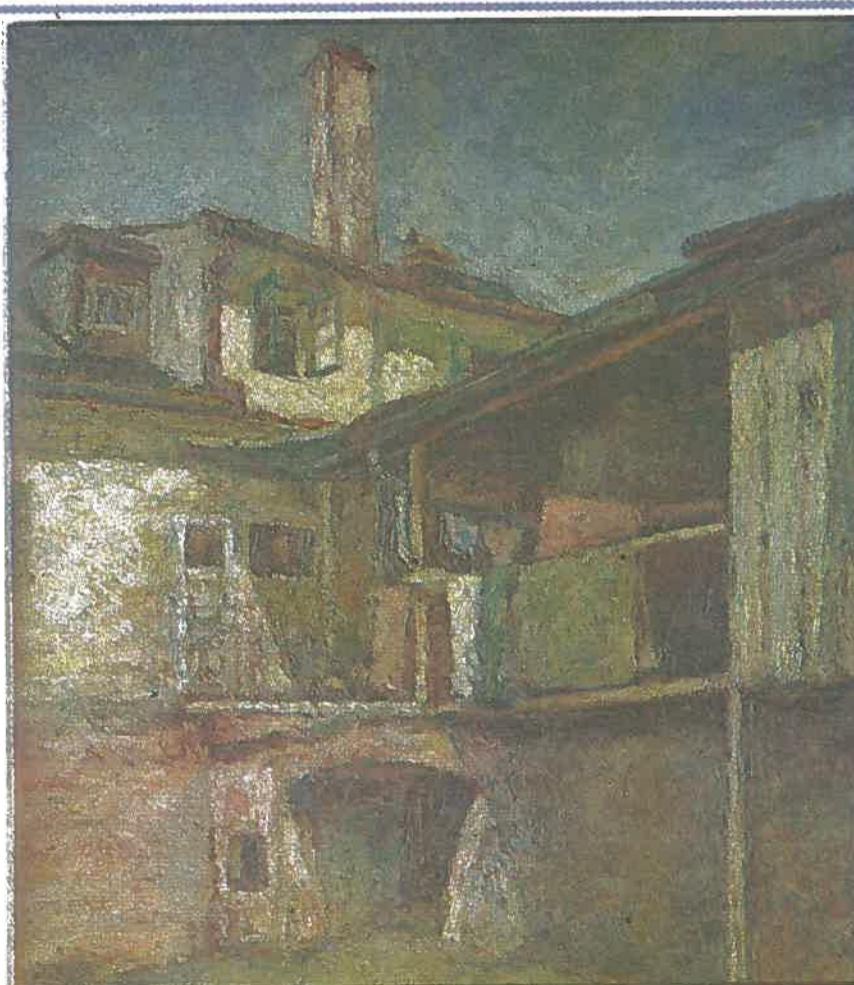
DUMITRU DUMBRĂVEANU ARTIST ȘI PEDAGOG

Grigorie Muntean

Municipiul Mediaș a intrat în conștiința românilor ca o adevărată citadelă industrială. Până la evenimentele din decembrie 1989, în Mediaș funcționau peste 12 întreprinderi mari de anvergură națională, cu peste 40.000 de muncitori. Dezvoltarea masivă a industriei a determinat în consecință și o evoluție specifică a culturii și artei. Acest centru economico-industrial a dat spiritualității românești numeroși oameni de seamă care, prin aportul lor cultural de excepție, au îmbogățit patrimoniul culturii și artei românești. Amintesc, fără să urmăresc o anume

ierarhie valorică, pe umanistul Jakob Piso, poet, orator și om de stat; Cristian Schesaeus, autorul amplului poem istoric *Ruinae Pannonicæ*; Laurentius Toppeltinus, doctor în drept al Universității din Orléans, care publică la Lyon ampla lucrare „Originea și obiceiurile transilvănenilor”; Stephan Ludwig Roth, istoric progresist, participant activ la Revoluția din 1848, luptător neînfricat pentru egalitatea în drepturi a populațiilor din Transilvania, și în special ale românilor, autor a numeroase scriri cu caracter social și istoric, ca de exemplu monografia istorie a Transilvaniei în 3 volume „Breslele”, „O scriere de apărare”; Stefan Moldovan, fondator al Astrei, protopop al Mediașului, om politic, publicist și scriitor; Visarion Roman, scriitor și publicist, redactor și fondator al unor publicații românești printre care și „Telegraful Român”, Dionisie Roman, membru al Academiei Române; Mihail Axente, scriitor și ziarist, fondatorul Revistei „Lanuri”; Nicolae Drăgan, istoric, și alții. Alături de aceștia, după opinia noastră, și artistul și pedagogul Dumitru Dumbrăveanu a contribuit la dezvoltarea artei și culturii medieșene. Venit de pe meleaguri târgmureșene, în 1940, datorită odioșului Diktat de la Viena, când, împreună cu întreaga sa familie, a fost obligat să se refugieze la Mediaș. Activitatea artistică pe care a desfășurat-o cu o mare pasiune a fost de scurtă durată, dar deosebit de intensă, diversă și răspunzând cerintelor pe care perioada de atunci le-a cerut. Este vorba de anii 1945-1952, când societatea românească, ca și celelalte care au suportat ororile celui de al doilea război mondial, a trebuit să accepte și trecerea forțată la socialism, prin transformări cruciale, atât în plan economic dar și spiritual, care îi vor schimba și marca destinul pentru cel puțin o jumătate de secol. În acest context l-am cunoscut pe artistul și profesorul Dumitru Dumbrăveanu. Nu dispun de cuvintele cele mai potrivite să pot

realiza un portret căt mai veridic al personalității sale deosebit de complexe. Încerc, ca fost elev și discipol, să reconstituiesc, în câteva fraze, încărcate de o undă nostalgică, deosebit de placută pentru mine, după mai mult de o jumătate de secol, momentele cele mai pline de frumusețe pe care le-am petrecut alături de acest mare om și artist. Întâlnirea cu profesorul Dumbrăveanu mi-a peceluit soarta. Mi-am asumat „riscul” de a deveni pictor, ca să nu-i spun carieră, pentru că așa ceva nu am realizat: Pictorul și dascălu se îngemănau perfect în persoana sa, dar se și condiționau reciproc. Dumbrăveanu nu dădea lectii, la orele de clasă, în loc să țină teorii savante, își așeza șevaletul alături de discipoli și picta, demonstrând, practic, o posibilitate de a aborda pictura, de la fază de concept până la finalizare. Avea o putere deosebită de a descoperi, la fiecare învățăcel, acele laturi ale personalității care-l defineau mai pregnant, mai deosebit, ce trebuia conștientizate și dezvoltate. Am descoperit la maestrul Dumbrăveanu bucuria și plăcerea de a picta. Arta, în concepția sa, nu este o cauză, o suferință, ci o delectare, un mijloc frumos de a comunica privitorilor, semenilor, stările și trăirile pe care artistul le are ca participant efectiv la uriașul spectacol al vieții. De când își instala șevaletul și până la aplicarea semnături, totul se desfășura într-un ritual atins de sacralitate. Așternerea culorilor pe paletă, după regulile sale riguroase întocmite ca într-o alchimie secretă, verificarea pensulelor, umplerea godetelor cu diluantă, șișteuirea pânzei, organizarea și compunerea suprafeței, schițarea contururilor cu pensula, pictarea propriu-zisă, erau faze ce se derulau firesc, fără grabă. Când începea „ritualul”, maestrul începea să fluiere, discret, aproape în surdină, anumite melodii preferate, care undeva în ete se intersectau cu stările sufletești pe care le trăia în momentele respective. După ce termina „lucrul”, urmău clipe bune, când, depărtându-se de șevalet să cuprindă lucrarea în ansamblu, fumând cu pasiune, medita cu voce tare: „Arta pictură sunt cele mai grele lucruri din viață”. Așa glumea, când era multumit.



Colegiul de redacție

Redactor șef coordonator:
DAN POPESCU

EUGEN IORDĂNESCU
EMIL DAVID
ILEANA ILIE

editor
GRUPUL DE PRESĂ CONTINENT
CAMERA DE COMERT,
INDUSTRIE ȘI AGRICULTURĂ A
JUDETULUI SIBIU
NOBLESSE SRL

ISSN 1841-0707
Tel. 0269/21.81.33,
fax: 0269/21.01.02,
e-mail: rondul@rdslink.ro

Articolele apărute în revistă exprimă punctele de vedere ale autorilor, care pot fi diferite de cele ale redacției.